

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 14 lutego 2024 r.

Poz. 1029

ZARZĄDZENIE REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W SZCZECINIE

z dnia 7 lutego 2024 r.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Karsibórz Świdwiński PLH320043

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, 1688 i 1890) zarządza się, co następuje.

§ 1. 1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Karsibórz Świdwiński PLH320043, zwanego dalej „obszarem Natura 2000”.

2. Plan zadań ochronnych obejmuje cały obszar Natura 2000.

§ 2. Opis granicy obszaru Natura 2000 określa załącznik nr 1.

§ 3. Mapa obszaru Natura 2000 stanowi załącznik nr 2.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony określa załącznik nr 3.

§ 5. Cele działań ochronnych określa załącznik nr 4.

§ 6. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania określa załącznik nr 5.

§ 8. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
w Szczecinie

Aleksandra Stodulna

Załączniki nr 1 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 07 lutego 2024 r.

Opis granic obszaru Natura 2000.

Granice obszaru Natura 2000 opisano w postaci wykazu współrzędnych punktów jej załamania w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992¹⁾

Lp	X	Y
1	650038,54	295338,79
2	650038,49	295338,81
3	649974,32	295373,70
4	649957,19	295383,01
5	649955,40	295384,31
6	649953,79	295385,48
7	649953,79	295385,49
8	649462,33	295677,48
9	649173,66	295184,89
10	648881,88	294683,84
11	648814,70	294568,63
12	648617,13	294228,42
13	648622,88	294211,82
14	648646,85	294202,16
15	648699,76	294172,43
16	648705,16	294167,82
17	648829,29	294099,49
18	648946,27	294049,77
19	648998,50	294029,73
20	649015,31	294021,15
21	649049,30	294017,57
22	649141,59	294014,35
23	649169,14	294017,93
24	649185,95	294023,65
25	649276,10	294080,17
26	649308,30	294091,62
27	649342,64	294082,32
28	649363,75	294068,73
29	649389,50	294046,90
30	649451,10	293969,20
31	649392,33	293949,40
32	649336,83	293930,69
33	649300,91	293872,64
34	649308,91	293861,16
35	649265,20	293805,45
36	649202,94	293715,92
37	649151,49	293681,10
38	649101,76	293653,10
39	649111,86	293626,22
40	649122,33	293617,73
41	649207,68	293599,53

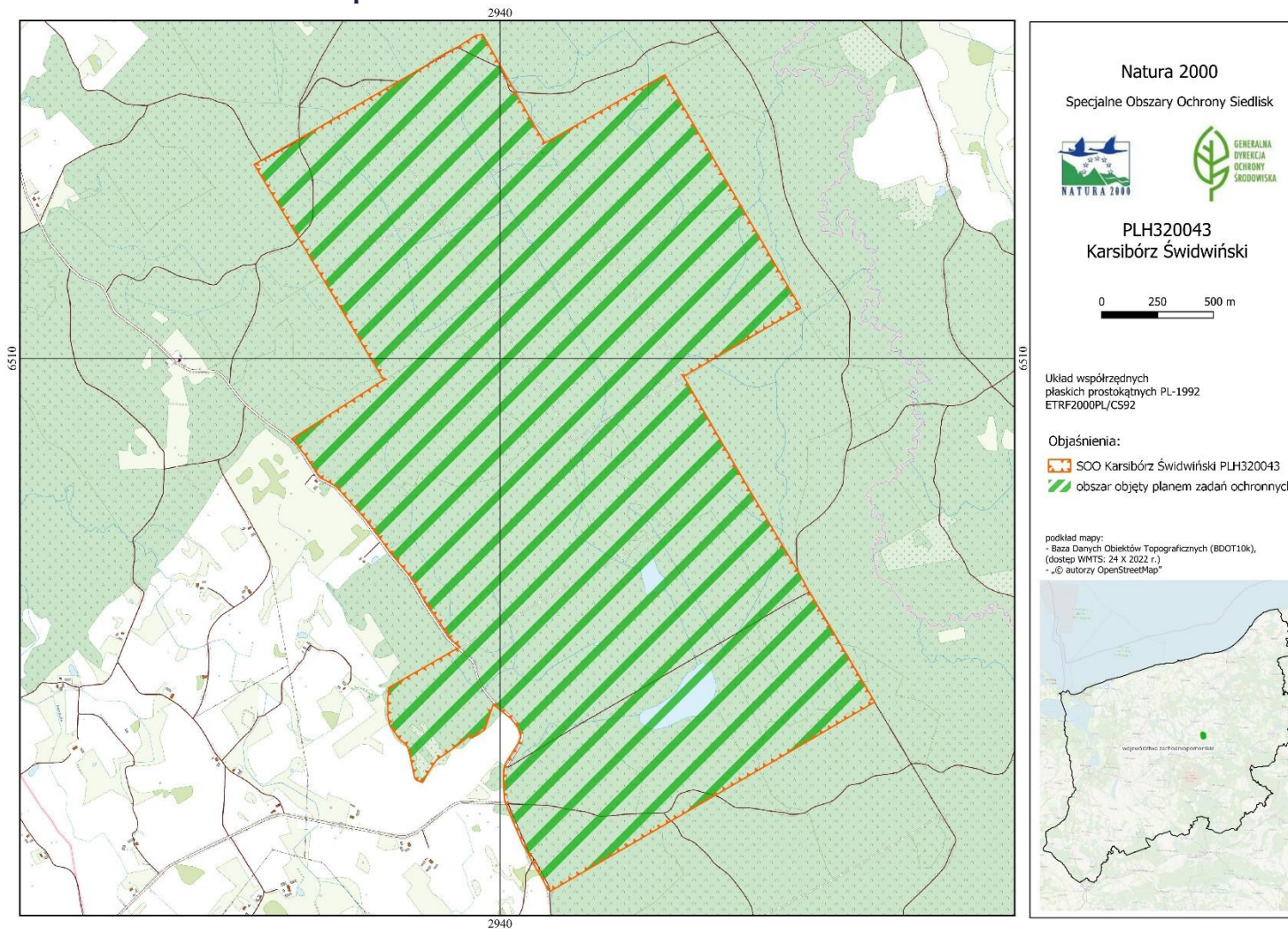
Lp	X	Y
42	649261,28	293586,45
43	649272,95	293577,82
44	649294,99	293550,39
45	649357,34	293505,98
46	649384,02	293500,37
47	649394,03	293498,27
48	649458,60	293497,72
49	649477,01	293497,56
50	649526,08	293500,98
51	649701,01	293806,50
52	649708,71	293822,24
53	649726,53	293797,82
54	649744,35	293777,23
55	649829,05	293722,44
56	649901,04	293671,01
57	649956,99	293639,02
58	649994,83	293618,47
59	650016,20	293604,21
60	650139,64	293502,03
61	650144,61	293499,39
62	650215,52	293447,43
63	650259,05	293415,80
64	650285,52	293392,02
65	650366,30	293320,29
66	650382,82	293305,86
67	650422,13	293269,47
68	650432,86	293255,27
69	650462,99	293201,45
70	650476,45	293188,49
71	650489,18	293179,68
72	650505,09	293166,70
73	650558,55	293133,86
74	650588,63	293109,55
75	650609,03	293094,46
76	650631,05	293074,10
77	650639,02	293066,48
78	650903,76	293479,44
79	651369,45	293199,34
80	651868,15	292898,95
81	652072,53	293258,19
82	652145,04	293381,75

¹⁾ Układ współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992 jest jednym z układów tworzących państwowy system odniesień przestrzennych, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art.3 ust. 5 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. – Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz.U z 2023 r. poz. 1752, 1688 i 1762).

Lp	X	Y
83	652167,25	293420,17
84	652240,36	293546,53
85	652309,05	293665,40
86	652349,10	293725,46
87	652384,64	293790,08
88	652393,66	293810,33
89	652446,70	293892,90
90	652448,14	293910,59
91	652450,19	293922,00
92	652095,55	294122,53
93	651963,20	294200,51
94	652269,64	294737,47
95	651798,26	295010,47
96	651226,15	295345,20
97	650919,07	294821,13
98	650443,28	295097,40
99	650038,54	295338,79

Załącznik nr 2 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 07 lutego 2024 r.

Mapa obszaru Natura 2000 Karsibórz Świdwiński PLH320043

Załącznik nr 3 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 07 lutego 2024 r.

Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru oraz gatunków owadów będących przedmiotami ochrony obszaru oraz ich siedlisk.

L.p.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		Istniejące	Potencjalne	
1.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	1) H07 - inne formy zanieczyszczenia		Ad.1) Przesuszenie złoża torfowego, w obrębie którego położone są jeziora, powoduje powolny rozkład powierzchniowych warstw torfu i wzmożoną dostawę do zbiorników substancji humusowych i uwalnianych biogenów. W przypadku jeziora Bagiennego Dużego, dodatkowa dostawa biogenów może także pochodzić z zamierających drzewostanów na pd. od niego. Skutkiem zjawiska są nieoptymalne parametry wody (podwyższone przewodnictwo, obniżona przezroczystość).
			2) X - brak zagrożeń lub nacisków	Ad.2) Nie stwierdzono zagrożeń ani nacisków potencjalnych.
2.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	1) M01.02 – susze i zmniejszenie opadów		Ad.1) Okresy posuszne (dłuższe okresy z wysokimi temperaturami, a bez opadów) powodują letnie spadki poziomu wód w torfowisku, które następnie nie w pełni mogą być skompensowane w okresie jesienno-zimowym, zwłaszcza przy mało śnieżnych zimach.
			2) K02 – ewolucja biocenotyczna, sukcesja	Ad.2) Potencjalne zarastanie drzewami, sukcesja w kierunku boru bagiennego. Identyfikacja procesu wynika z aktualnej struktury roślinności (pozostałości torfowiska mają charakter rozrzedzeń w borze bagiennym, z bezleśnym centrum i stopniowo narastającym zwarciem drzew wokół).
3.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, przeważnie z roślinnością z	3) X - brak zagrożeń lub nacisków		Ad.1) Nie stwierdzono zagrożeń ani nacisków istniejących.
			4) X - brak zagrożeń lub nacisków	Ad.2) Nie stwierdzono zagrożeń ani nacisków potencjalnych.

	<i>Scheuchzerio-Caricetea</i>			
4.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	1) B02 – gospodarka leśna		Ad.1) W ramach realizacji gospodarki leśnej: „Dojrzałe” (w sensie gospodarczym) drzewostany poddane są cięciom rębny; w buczynach najczęściej rębniom częściowym. Niekiedy dochodzi do prób przebudowy buczyny na drzewostan dębowo-bukowy, przez realizację rębni gniazdowej. Rębnie zapewniają odnowienie drzewostanu bukowego, ale ograniczają możliwość dojścia przez las do naturalnej fazy rozwojowej optymalnej późnej i terminalnej, wskutek czego w skali obszaru brakuje drzewostanów w tych fazach rozwojowych. Problemem jest nie tyle sama wymiana pokoleń drzewostanu, ile jej tempo i natężenie w lasach obszaru. Skutkiem rębni jest także ograniczenie potencjału rozwoju mikrosiedlisk nadrzewnych (drzew biocenotycznych) i potencjału akumulacji grubowymiarowego martwego drewna, czego skutkiem jest ogólny deficyt tych elementów w lasach bukowych obszaru; Zabiegi pielęgnacyjne, w szczególności trzebieże późne, mimo starań o zachowanie drzew biocenotycznych, ograniczają jednak potencjał rozwoju mikrosiedlisk nadrzewnych i zasobów martwego drewna, czego skutkiem jest ich deficyt w aktualnych drzewostanach.
			2) B02 – gospodarka leśna	Ad. 2) W przypadku podjęcia w tym wydzieleniu działań gospodarczych (cięć rębnych), walory ekosystemu zostałyby utracone, a stan ochrony pogorszyłby się.
5.	9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	1) I01 – obce gatunki inwazyjne 2) B02 – gospodarka leśna		Ad.1)Ekspansja niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> . Gatunek opanował pobocza drogi przecinającej obszar, skąd wnika do wnętrza lasu. Ad. 2) W ramach realizacji gospodarki leśnej: „Dojrzałe” (w sensie gospodarczym) drzewostany poddane są cięciom rębny; w buczynach najczęściej rębniom częściowym. Niekiedy dochodzi do prób przebudowy buczyny na drzewostan dębowo-bukowy, przez realizację rębni gniazdowej. Rębnie zapewniają odnowienie drzewostanu bukowego, ale ograniczają możliwość dojścia przez las do naturalnej fazy rozwojowej optymalnej późnej i terminalnej, wskutek czego w skali obszaru brakuje drzewostanów w tych fazach rozwojowych. Problemem jest nie tyle sama wymiana pokoleń drzewostanu, ile jej tempo i natężenie w lasach

				obszaru. Skutkiem rębni jest także ograniczenie potencjału rozwoju mikrosiedlisk nadrzewnych (drzew biocenotycznych) i potencjału akumulacji grubowymiarowego martwego drewna, czego skutkiem jest ogólny deficyt tych elementów w lasach bukowych obszaru; Zabiegi pielęgnacyjne, w szczególności trzebieże późne, mimo starań o zachowanie drzew biocenotycznych, ograniczają jednak potencjał rozwoju mikrosiedlisk nadrzewnych i zasobów martwego drewna, czego skutkiem jest ich deficyt w aktualnych drzewostanach
			3) X - brak zagrożeń lub nacisków	Ad.3) Nie stwierdzono zagrożeń ani nacisków potencjalnych.
6.	9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	1) U - nieznane zagrożenie lub nacisk		Ad. 1 i 2) Brak stwierdzenia siedliska w obszarze.
			2) U - nieznane zagrożenie lub nacisk	
7.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>)	1) B02 – gospodarka leśna		Ad.1) W ramach realizacji gospodarki leśnej: Wprowadzane są gatunki ekologicznie i geograficznie obce dąbrowom w obszarze: świerk i jodła (w podsadzeniach), modrzew (na gniazdach). „Dojrzałe” (w sensie gospodarczym) drzewostany poddane są cięciom rębnym; w dąbrowach najczęściej rębniom gniazdowym. Rębnie zapewniają odnowienie drzewostanu dębowo-bukowego (choć o innej niż pierwotna strukturze przestrzennej), ale ograniczają możliwość dojścia przez las do naturalnej fazy rozwojowej optymalnej późnej i terminalnej, wskutek czego w skali obszaru brakuje drzewostanów w tych fazach rozwojowych. Problemem jest nie tyle sama wymiana pokoleń drzewostanu, ile jej tempo i natężenie w lasach obszaru. Skutkiem rębni jest także ograniczenie potencjału rozwoju mikrosiedlisk nadrzewnych (drzew biocenotycznych) i potencjału akumulacji grubowymiarowego martwego drewna, czego skutkiem jest ogólny deficyt tych elementów w lasach dębowych obszaru; Zabiegi pielęgnacyjne, w szczególności trzebieże późne, mimo starań o zachowanie drzew biocenotycznych, ograniczają jednak potencjał rozwoju mikrosiedlisk

				nadrzewnych i zasobów martwego drewna, czego skutkiem jest ich deficyt w aktualnych drzewostanach
			2) X - brak zagrożeń lub nacisków	Ad.2) Nie stwierdzono zagrożeń ani nacisków potencjalnych.
8.	91D0 Bory i lasy bagienne i brzoźowo-sosnowe, bagienne lasy borealne (<i>Vaccinio uliginosi</i> , <i>Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi</i> , <i>Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>)	1) I01 – obce gatunki inwazyjne 2) M01.02 – Susze i zmniejszenie opadów		Ad.1) Ekspansja świerka <i>Picea abies</i> (wg aktualnej wiedzy naukowej w obszarze ten gatunek pozostaje poza swoim naturalnym zasięgiem geograficznym, tj. wg terminologii ustawy o ochronie przyrody musi być kwalifikowany jako gatunek obcy”), który tworzy, kosztem borów i brzezin bagiennych, swoje zbiorowiska ksenospontaniczne – zachowujące początkowo elementy runa bagiennego i pokrywę torfowców, z czasem ewoluujące w kierunku świerczyn o prawie nagiej pokrywie gleby lub świerczyn namurszowych o niespecyficznym runie. W dużych płatach borów bagiennych rozwija się szeroka strefa brzeźna opanowywana przez świerk, podczas gdy małe płyty mogą być degradowane w całości. Ad.2) Okresy posuszne (dłuższe okresy z wysokimi temperaturami, a bez opadów) powodują głębokie letnie spadki poziomu wód w złożu torfu, które następnie nie w pełni mogą być skompensowane w okresie jesienno-zimowym, zwłaszcza przy mało śnieżnych zimach. W ślad za przesuszeniem następuje przekształcanie się runa torfowcowo-bagiennego w runo czernicowe bez gatunków bagiennych.
			3) X - brak zagrożeń lub nacisków	Ad.3) Nie stwierdzono zagrożeń ani nacisków potencjalnych.

Załącznik nr 4 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 07 lutego 2024 r.

Cele działań ochronnych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
1.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min. 6,1 ha) na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (liczba gatunków i zajęta przez nie powierzchnia bez zmian lub większa w porównaniu do wcześniej prowadzonych badań) na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
		Gatunki ekspansywne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków ekspansywnych) na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków inwazyjnych) na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
		Barwa wody	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (barwa wody brązowa, klarowna lub o niewielkiej mętności) na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
		Odczyn wody	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (bez istotnych zmian w porównaniu z wcześniejszymi wynikami, tj. utrzymywanie się pH w przedziale 3-7) na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
		Konduktywność (przewodnictwo elektrolityczne)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie 150 - 500 μ S/cm (stan niezadawalający U1), na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
		Melioracje	Poprawa wskaźnika z poziomu niezadawalającego U1 na właściwy FV - likwidacja występujących rowów melioracyjnych na dwóch stanowiskach (Jezioro Bagienne Średnie, Jezioro Bagienne Duże). Utrzymanie wskaźnika FV (brak rowów melioracyjnych) na stanowisku „Trzecie Oko”.
		Wskaźnik hydrochemiczny HDI	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (przewiduje się

²⁾ Parametry/wskaźniki stanu ochrony, odrębne dla każdego siedliska lub gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, i raportów, o których mowa w art. 38 tej. ustawy. Wskaźniki kardynalne zaznaczono pogrubioną czcionką.

³⁾ Użyte oceny FV (stan ochrony właściwy), U1 (stan ochrony niezadawalający) oraz U2 (stan zły) wynikają z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2024, poz. 99).

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
		(Hydrochemical Dystrophy Index)	utrzymywanie się wskaźnika na poziomie >50) na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
		Przezroczystość wody	Utrzymanie wskaźnika co najmniej na poziomie niezadawalającym U1 (przezroczystość utrzymująca się przez cały rok na poziomie 0,5 – 1,5 m) na wszystkich trzech stwierdzonych stanowiskach siedliska.
2.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min 0,67 ha) na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (występowanie co najmniej 3 gatunków torfowców i roślin naczyniowych gatunków charakterystycznych), na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (pokrycie torfowców >50% całkowitej powierzchni, z czego ponad 40 % zajmują gatunki z rodzaju <i>Sphagnum</i> : <i>S.magellanicum</i> , <i>S.papillosum</i> , <i>S.fuscum</i> , <i>S.rubellum</i> , <i>S.capilifolium</i>), na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków inwazyjnych) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków ekspansywnych roślin zielnych) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Odpowiednie uwodnienie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (poziom wody 10-30 cm poniżej powierzchni torfowiska), na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (dobrze wykształcony mszar kępkowo dolinkowy, z licznymi torfowcami z rodzaju <i>Sphagnum</i> : <i>S.fuscum</i> , <i>S.rubellum</i> , <i>S.capilifolium</i> , <i>S.russowi</i> lub inne o zabarwieniu najczęściej brunatnym lub czerwonawym, mchami z rodzaju <i>Polytrichum</i> , licznym udziałem krzewinek i innych roślin naczyniowych w rejonie kęp, oraz dobrze uwodnionymi dolinkami, zajętej przez torfowce i rośliny naczyniowe), na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Pozyskanie torfu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak pozyskiwania torfu), na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Melioracje odwadniające	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak rowów melioracyjnych), na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Obecność krzewów i drzew	Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (pokrycie drzew 10-30%, krzewów 30-50%), na całej powierzchni siedliska w obszarze.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
3.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min. 2,8 ha) na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (w płatach siedliska występuje co najmniej 6 gatunków charakterystycznych, lub mniej ale o pokryciu > 50%, m.in.: <i>Eriophorum angustifolium</i> , <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Calla palustris</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Drosera rotundifolia</i> , <i>Sphagnum fallax</i> , <i>Sphagnum russowi</i> , <i>Sphagnum papillosum</i> , <i>Rhynchospora alba</i> , <i>Sphagnum tenellum</i> , <i>Sphagnum magellanicum</i> , <i>Sphagnum rubellum</i> , <i>Sphagnum cuspidatum</i> , <i>Sphagnum palustre</i> , <i>Polytrichum strictum</i> , <i>Carex limosa</i> , <i>Carex lasiocarpa</i> , <i>Carex fusca</i>) na przynajmniej 90 % płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie na poziomie niezadawalającym U1 (4-6 gatunków charakterystycznych lub mniej przy pokryciu na transekcie 20-50%) na 10% płatów siedliska.
		Gatunki dominujące	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska lub brak dominanta, lecz przeważają gatunki charakterystyczne) na 75% powierzchni siedliska w obszarze. Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (mniej więcej równy udział gatunków charakterystycznych i innych) na 25% płatów siedliska w obszarze.
		Pokrycie i struktura gatunkowa mchów	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (całkowite pokrycie mchów w granicach 60-90%, z czego torfowce zajmują łącznie ponad 50%) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków inwazyjnych) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków ekspansywnych) na 90% płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie wskaźnika na poziomie złym U2 (>5% powierzchni) na 10 % płatów siedliska w obszarze.
		Obecność krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak lub pojedyncze) na 30% płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (>15%) na 40% płatów siedliska. Poprawa wskaźnika z oceny złej U2 (zajęcie 20-30% powierzchni) na ocenę niezadawalającą U1 na 30% płatów siedliska w obszarze.
		Stopień uwodnienia	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (silnie uwodnione, woda powyżej, równo lub do 10 cm poniżej powierzchni torfowiska) na całej powierzchni siedliska w obszarze, z uwzględnieniem zmian klimatycznych.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
		Pozyskanie torfu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak pozyskiwania torfu obecnie) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Melioracje odwadniające	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak sieci rowów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej, bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu „zneutralizowana”) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
4.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min. 22,35 ha) na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (występują gatunki typowe dla kwaśnej buczyny, m.in. <i>Luzula pilosa</i> , <i>Carex pilulifera</i> , <i>Mnium hornum</i> , <i>Polytrichum formosum</i> , <i>Dicranella heteromala</i> , <i>Deschampsia flexuosa</i> , <i>Veronica officinalis</i> , <i>Hypnum cupressiforme</i> , <i>Calluna vulgaris</i> , <i>Dicranum scoparium</i>) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Skład drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (drzewostan z dominującym udziałem buka – 70-100%, bez gatunków obcych ekologicznie i/lub geograficznie), na 85% płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (drzewostan o zaburzonych stosunkach ilościowych, jednak z udziałem gatunków mogących występować w siedlisku, m.in. sosna, świerk - do 20%) na 15 % płatów siedliska.
		Inwazyjne gatunki obce w podszybie i runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków obcych o charakterze inwazyjnym) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków ekspansywnych), na 85% płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (udział rodzimych gatunków ekspansywnych w runie w granicach 5-25%) na 15 % płatów siedliska.
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (drzewostan różnowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcu, z grupami i kępami starych drzew) na 85% płatów siedliska w obszarze. Poprawa wskaźnika z niezadawalającego U1 (wyrównany, przerzedzony równomiernie drzewostan) na właściwy FV na pozostałych 15 % płatów siedliska.
		Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (>10% udział drzew starszych niż 100 lat) na 70% płatów siedliska w obszarze. Poprawa wskaźnika z poziomu niezadawalającego U1 (<10% udział drzew starszych niż 100 lat,

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
			ale >50% udział drzew starszych niż 50 lat) do poziomu właściwego FV na 30% płatów siedliska w obszarze.
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (naturalne odnowienia bukowe w lukach drzewostanów) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków geograficznie obcych w drzewostanie) na 70 % płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadowalającym U1 (udział powierzchniowy gatunków obcych 5-15%, nie odnawiające się) na 30% płatów siedliska w obszarze.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (>20m ³ /ha) na 15% płatów siedliska w obszarze. Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 (0-11m ³ /ha) na ocenę właściwą FV (tj. wzrost ilości martwego drewna do poziomu nie mniejszego niż 20m ³ /ha) na 85% płatów siedliska.
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Poprawa wskaźnika z poziomu niezadowalającego U1 na właściwy FV (tj. wzrost ilości sztuk z obecnych 3-5szt./ha do ilości >5szt./ha >30cm grubości) na 25% płatów siedliska w obszarze. Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 do poziomu ww. oceny właściwej FV (tj. wzrost z obecnych 0 szt./ha do poziomu >5szt./ha >30cm grubości) na 75% płatów siedliska w obszarze.
		Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	Poprawa wskaźnika z poziomu niezadowalającego U1 na właściwy FV (tj. wzrost ilości sztuk z obecnych 11szt./ha do ilości >20 szt./ha) na 25% płatów siedliska w obszarze. Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 do poziomu ww. oceny właściwej FV (tj. wzrost z obecnych 0-7 szt./ha do poziomu co najmniej 20 szt./ha drzew z mikrosiedliskami nadrzewnymi) na 75% płatów siedliska w obszarze.
		Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak zniekształceń) na 85% płatów siedliska w obszarze. Na 15% płatów siedliska z oceną złą U2 (dno lasu zniszczone zrywką) – poprawa wskaźnika do poziomu właściwego FV.
5.	9130 Żyzne buczyny (<i>Galio odorati-Fagetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min. 9,81 ha) na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem zmian wynikających procesów naturalnych.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (naturalna, typowa dla siedliska kompozycja gatunkowa, z udziałem m.in. <i>Anemone nemorosa</i> , <i>Galium sylvaticum</i> , <i>Viola reichenbachiana</i> , <i>Stellaria holostea</i>), na całej powierzchni siedliska w obszarze..

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
		Skład drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (drzewostan z dominującym udziałem buka – utrzymanie na poziomie 60% lub więcej, gatunki obce ekologicznie <15%, gatunki buczynowe>50%) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Inwazyjne gatunki obce w podszybie i w runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (obecny 1 gatunek, mało ekspansywny) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków ekspansywnych lub pojedyncze okazy gatunków nitrofilnych w runie) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (struktura zróżnicowana, drzewostan wielowiekowy, o zróżnicowanym przestrzennie zwarcie, z grupami i kępami starych drzew) na całej powierzchni siedliska w obszarze, z uwzględnieniem procesów naturalnych.
		Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (udział drzew starszych niż 100 lat >10%) na całej powierzchni siedliska w obszarze, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (naturalne odnowienie obecne, wypełniające dogodnie miejsca, w szczególności luki i prześwietlenia) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków obcych w drzewostanie) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 na ocenę właściwą FV (tj. wzrost ilości z 3m ³ /ha do poziomu nie mniejszego niż 20m ³ /ha) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 na ocenę właściwą FV (tj. wzrost ilości z 0szt/ha do poziomu > 5 szt/ha drzew >30 cm grubości) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Mikrosiedliska drzewne (drzewa biocenotyczne)	Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 na ocenę właściwą FV (tj. wzrost ilości z 3 drzew z mikrosiedliskami nadrzewnymi/ha do poziomu co najmniej 20 drzew/ha) na całej powierzchni siedliska w obszarze, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Poprawa wskaźnika z oceny U1 (ślady zrywki, drogi zrywkowe) do oceny właściwej FV (brak zniekształceń) na całej powierzchni siedliska w obszarze.

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
6.	9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario- Carpinetum</i>)	Nie określa się. Weryfikacja występowania siedliska w obszarze.	
7.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea robori- petraeae</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min. 44 ha) na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna runa	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (występowanie typowej dla siedliska kompozycji gatunkowej, gdzie notowana jest obecność m.in. gatunków: <i>Carex pilulifera</i> , <i>Luzula pilosa</i> , <i>Deschampsia flexuosa</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Pteridium aquilinum</i> , <i>Melmpyrum pratense</i> , a w płatach reprezentujących żyźniejszy wariant także <i>Anemone nemorosa</i> , <i>Holcus mollis</i>) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Gatunki dominujące w poszczególnych warstwach fitocenozy	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (w warstwie a: <i>Quercus robur</i> , <i>Quercus petraea</i> ; w warstwie b: podrosty <i>Fagus sylvatica</i> , <i>Frangula alnus</i> , <i>Sorbus aucuparia</i> ; w warstwie c: <i>Carex pilulifera</i> , <i>Vaccinium myrtillus</i> , <i>Deschampsia flexuosa</i> , <i>Calamagrostis arundinacea</i> , <i>Poa nemoralis</i> , <i>Festuca ovina</i> , <i>Convalaria majalis</i>) na 20 % płatów siedliska w obszarze. Poprawa wskaźnika z oceny niezadowolającej U1 na właściwą FV na 80 % płatów siedliska w obszarze.
		Udział dębu w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (70-100%) na 40% płatów siedliska w obszarze. Na pozostałych 60 % stanowisk utrzymanie oceny U1 (60-70%).
		Udział sosny w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (< 10%) na 80% płatów siedlisk w obszarze. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadowolającym U1 (10-40%, dla sosny w wieku ok. ≥100 lat) na 20 % płatów siedliska.
		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (< 10%) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Poprawa wskaźnika z oceny niezadowolającej U1 (obecność świerka 5-10%, głównie z podsadzeń) na właściwą FV (tj. <1%, nie odnawiające się) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Martwe drewno (łącznie zasoby)	Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 (2-4 m ³ /ha) do oceny właściwej FV (tj. utrzymanie na poziomie nie mniejszym niż 20 m ³ /ha).

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
		Martwe drewno wielkowymiarowe	Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 (0-1 szt/ha) do oceny właściwej FV (tj. wzrost ilości do poziomu > 5szt/ha drzew >30 cm grubości), na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (>10% udział objętościowy drzew starszych niż 100 lat) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Naturalne odnowienie dębu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie niezadowolającym U1 (pojedyncze naturalne odnowienia) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (zróżnicowana struktura, kształtowana przez procesy naturalne; >50% powierzchni pokryte przez zwarty drzewostan, z obecnymi lukami, prześwietleniami) na 20 % płatów siedliska w obszarze. Poprawa z oceny niezadowolającej U1 na właściwą FV na 80% płatów siedliska.
		Inwazyjne gatunki obce w podszycie i w runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków obcych) na całej powierzchni siedliska.
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków ekspansywnych) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak śladów pozyskiwania drewna) na 60% płatów siedliska w obszarze. Dla pozostałych 40% płatów – poprawa wskaźnika z poziomu oceny niezadowolającej U1 (pojedyncze ślady) na właściwą FV.
		Inne zniekształcenia,	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak innych zniekształceń, takich jak rozjeżdżanie, wydeptywanie, zaśmiecenie).
8.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min. 290 ha) na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem zmian wynikających z procesów naturalnych.
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (tj. obecnych >60% listy gatunków charakterystycznych) na 60 % płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie 10% płatów siedliska przynajmniej na poziomie oceny niezadowolającej U1 (tj. obecnych 30-60% listy gatunków charakterystycznych). Utrzymanie wskaźnika na poziomie złym U2 (<30% gatunków charakterystycznych) 30% płatów siedliska w obszarze.
		Gatunki dominujące	Utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny właściwej FV (we wszystkich warstwach dominacja i stosunki ilościowe gatunków zgodne z naturalnym charakterem siedliska) na 25 % płatów siedliska w obszarze. Na pozostałej

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
	bagienne lasy borealne		powierzchni zmniejszenie udziału sosny <i>Pinus sylvestris</i> i świerka <i>Picea abies</i> w drzewostanie - poprawa wskaźnika z poziomu oceny niezadowolającej U1 (dominują gatunki właściwe dla naturalnego charakteru siedliska, ale zachwiana jest struktura ilościowa) na właściwą FV na 45% płatów siedliska, oraz poprawa wskaźnika z oceny złej U2 (dominacja gatunku niewłaściwego dla tego typu siedliska) na ocenę niezadowolającą U1, a docelowo na ocenę właściwą FV, na 30% płatów siedliska w obszarze.
		Inwazyjne gatunki obce w runie	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak inwazyjnych gatunków obcych) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak rodzimych ekspansywnych gatunków zielnych) na 70% płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie przynajmniej niezadowolającym U1 (obecny 1 gatunek - <i>Molinia caerulea</i>) na 20 % płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie przynajmniej złym U2 (silna ekspansja <i>Molinia caerulea</i>) na 10 % płatów w obszarze.
		Uwodnienie	Polepszenie warunków wodnych - poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 (silne przesuszenie) na ocenę niezadowolającą U1, a docelowo na ocenę właściwą FV na 60% płatów siedliska w obszarze. Na pozostałych 40% siedliska utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny właściwej FV.
		Wiek drzewostanu	Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 oraz niezadowolającej U na ocenę właściwą FV (ponad 20% udział drzew starszych niż 100-letnie) na 50% płatów siedliska w obszarze. Na pozostałych 50 % płatów siedliska – utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie właściwym FV, z uwzględnieniem procesów naturalnych starzenia się, jak również zamierania drzew.
		Gatunki obce geograficznie w drzewostanie	Poprawa wskaźnika z poziomu oceny złej U2 (obecność 20-50% odnawiającego się spontanicznie świerka <i>Picea abies</i> w drzewostanie) na ocenę właściwą FV (brak gatunków obcych geograficznie lub stanowiące <1% i nie odnawiające się) na 60 % płatów siedliska w obszarze. Na pozostałych 40 % płatów – utrzymanie wskaźnika na poziomie oceny właściwej FV (brak gatunków obcych).
		Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie	Poprawa wskaźnika z poziomu złego U2 na właściwy FV (brak gatunków obcych ekologicznie lub stanowiące <10%) na 60 % płatów siedliska w obszarze. Na pozostałych 40 % płatów – utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak gatunków obcych ekologicznie).
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (naturalne odnowienie

Lp.	Przedmiot ochrony	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ²⁾	Cel działań ochronnych ³⁾
			drzewostanu obfite) na 70% płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie wskaźnika przynajmniej na poziomie niezadawalającym U1 (pojedyncze naturalne odnowienie drzewostanu) na 30% płatów siedliska w obszarze.
		Występowanie mchów torfowców	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (dominacja torfowców w runie, przy ich zróżnicowaniu gatunkowym) na 45% płatów siedliska w obszarze. Utrzymanie oceny wskaźnika na poziomie niezadawalającym U1 (obniżone pokrycie albo różnorodność gatunkowa), a docelowo poprawa wskaźnika na ocenę właściwą FV, na 45% płatów siedliska. Poprawa wskaźnika z oceny złej U2 na niezadawalającą U1, a docelowo na właściwą FV, na 10% płatów siedliska w obszarze.
		Występowanie charakterystycznych krzewinek	Utrzymanie wskaźnika na przynajmniej obecnym poziomie w poszczególnych płatach (ocena: właściwa FV – 45% płatów, niezadawalająca U1 – 35% płatów, zła U2 – 20% płatów), z uwzględnieniem lokalnej specyfiki siedlisk w poszczególnych płatach.
		Pionowa struktura roślinności	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (naturalna, zróżnicowana) na 90% płatów siedliska w obszarze. Na pozostałych 10 % płatów siedliska – poprawa oceny z niezadawalającej U1 (struktura zróżnicowana lecz antropogenicznie zmieniona) na właściwą FV.
		Zniszczenie runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak zniszczenia runa i gleby) na całej powierzchni siedliska w obszarze.
		Inne zniekształcenia	Utrzymanie wskaźnika na poziomie właściwym FV (brak zniekształceń) na całej powierzchni siedliska w obszarze.

Załącznik nr 5 do Zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie
z dnia 07 lutego 2024 r.

Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Lp.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania ¹	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
<i>Dotyczące ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków</i>				
1.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 91D0 Bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>)	Poprawa stosunków wodnych na siedlisku poprzez zablokowanie odpływu wody na rowach i brzdach terenowych odprowadzających wodę z torfowiska. Okres wdrażania: wykonać w ciągu pierwszych 5 lat obowiązywania planu.	Obszar oddz. leśnego: 595, 594, 609, 608, 619, 618, 635, 643	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie na podstawie porozumienia z Nadleśniczym Nadleśnictwa Świdwin
2.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	W przypadku realizacji działań gospodarki leśnej (rębnie, trzebieże), zmodyfikowanie ich planowania i wykonania tak, by przyczyniały się zachowania i odtwarzania siedliska oraz do	1. Płaty siedliska 9110 zlokalizowane w wydzieleniach:	Nadleśniczy Nadleśnictwa Świdwin

¹ Numeracja oddziałów i wydzieleni leśnych Nadleśnictwa Świdwin wg. stanu na dzień 01 listopada 2023 r.

	9130 Żyzne buczyny (<i>Galio odorati-Fagetum</i>)	poprawy jego stanu w zakresie drzew biocenotycznych i zasobów martwego drewna, w szczególności przez: a) kształtowanie drzewostanu w zasadzie z założeniem docelowego typu drzewostanu Bk, z zastrzeżeniem pkt (b) b) akceptowanie naturalnej dynamiki (w tym naturalnych odnowień) innych gatunków liściastych, w szczególności Jw, Gb, choćby nawet niezgodnych z założonym typem drzewostanu; c) pozostawianie nieużytkowanych fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne z pasem co najmniej 10-15 m od ich brzegu; d) pozostawianie, w cięciach rębnych, innych fragmentów drzewostanu nie mniejszych niż 5% powierzchni manipulacyjnej, na kolejne pokolenie, w celu umożliwienia starzenia się drzew i rozwoju ich cech biocenotycznych; e) pozostawianie drzew biocenotycznych². Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu	1) 645f (część), 644c (część), 644 (część) 2) 643m (część), 643n (część) 3) 643k (część), 643j (część) 4) 621a (część), 621g (część) 2. Płat siedliska 9130 zlokalizowany w wydzieleniach: 645j (część), 645i (część), 645h (część), 645 f (część), 644g (część), 644a (część)	
3.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	Umożliwienie utrzymania i poprawy stanu siedliska na drodze naturalnych procesów przyrodniczych, przez pozostawienie wybranych drzewostanów do naturalnego rozwoju, jako nieużytkowanych. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu	Płaty siedliska 9110 zlokalizowane w wydzieleniach: 1) 620b (część), 620c (część), 620g (cały)	Nadleśniczy Nadleśnictwa Świdwin

² Między innymi drzewa: martwe, z hubami, istotnymi obłamaniem korony, zamartwymi głównymi konarami w koronie, bliznami piorunowymi, dziuplami i próchnowiskami, o nietypowym pokroju, wykroty, złomy, wyróżniające się rozmiarami, nietypową formą morfologiczną lub wiekiem.

			2) 609l (część), 609g (część), 595l (część), 595i (część), 595b (część) 3) 626l (część), 627h (część), 627i (część), 627 g (część), 627a (część)	
4.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea robori-petraeae</i>)	W przypadku realizacji działań gospodarki leśnej (rębnie, trzebieże), zmodyfikowanie ich planowania i wykonania tak, by przyczyniały się zachowania i odtwarzania siedliska oraz do poprawy jego stanu w zakresie drzew biocenotycznych i zasobów martwego drewna, w szczególności przez: f) kształtowanie drzewostanu w zasadzie z założeniem docelowego typu drzewostanu Db lub Bk-Db g) niewprowadzanie świerka, jodły, sztucznych podsadzeń Bk; h) pozostawianie nieużytkowanych fragmentów drzewostanów obejmujących zabagnienia śródleśne z pasem co najmniej 10-15 m od ich brzegu. i) pozostawianie, w cięciach rębnych, innych fragmentów drzewostanu nie mniejszych niż 5% powierzchni manipulacyjnej, na kolejne pokolenie, w celu umożliwienia starzenia się drzew i rozwoju ich cech biocenotycznych; j) pozostawianie drzew biocenotycznych²⁾. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu	Wszystkie płaty siedliska w obszarze z wyjątkiem zlokalizowanych w wydzieleniach 626f (cały), 627b (część)	Nadleśniczy Nadleśnictwa Świdwin

5.	9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercetea robori-petraeae</i>)	Umożliwienie utrzymania i poprawy stanu siedliska na drodze naturalnych procesów przyrodniczych, przez pozostawienie wybranych drzewostanów do naturalnego rozwoju, jako nieużytkowanych. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu	Płaty siedliska zlokalizowane w wydzieleniach 626f (cały), 627b (część)	Nadleśniczy Nadleśnictwa Świdwin
6.	91D0 Bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>)	Umożliwienie spontanicznego rozwoju ekosystemów przez pozostawienie drzewostanów w obrębie siedliska do naturalnego rozwoju, jako nieużytkowanych. Akceptacja naturalnego zamierania świerka, spowodowanego wzrostem uwodnienia, z pozostawianiem zamarłych drzew na gruncie. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu	Wszystkie płaty siedliska w obszarze.	Nadleśniczy Nadleśnictwa Świdwin
7.	9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	Nie określa się. Brak występowania siedliska w obszarze.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
<i>Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych</i>				
8.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe) 7140	Monitoring poziomu wody w torfie za pomocą urządzeń rejestrujących, poprzedzony doborem optymalnych urządzeń oraz określeniem cykli pomiarowych. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu w wyznaczonych cyklach.	Lokalizacja punktów pomiarowych* 1) X: 293623, Y:651927 2) X: 293538, Y: 652059 3) X: 293962, Y: 651564 4) X: 294367, Y: 651365 5) X: 293711, Y: 651138 6) X: 294635, Y: 650015 7) X: 294645, Y: 649809 8) X: 294647, Y: 649648 9) X: 294682, Y: 649445	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i> 91D0 Bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>)		10) X: 294723, Y: 649262 (*punkty w układzie współrzędnych płaskich prostokątnych PL-1992)	
9	9160 Grąd subatlantycki (<i>Stellario-Carpinetum</i>)	Nie określa się. Brak występowania siedliska w obszarze.	Nie dotyczy.	Nie dotyczy.
10.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Monitoring pokrycia drzew w obrębie granicy płatów siedliska, za pomocą fotointerpretacji zdjęć lotniczych z drona. Okres wdrażania: w całym okresie obowiązywania planu cyklicznie co 5 lat.	Płaty siedliska 7110 zlokalizowane w wydzieleniach: 1) 594g (całe) 2) 636f (część), 636a (część) 3) 619a (całe)	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie
11.	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Monitoring stanu ochrony siedlisk przyrodniczych wg metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska. Okres wdrażania: cyklicznie co 4-6 lat w okresie realizacji PZO	1. Płaty siedliska 3160 zlokalizowane w wydzieleniach: 1) 636c (całe) 2) 644b (całe) 3) 636d (całe) 2. Płaty siedliska 7110 zlokalizowane w wydzieleniach:	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska, przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea 9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>) 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i>, <i>Galio odorati-Fagenion</i>) 9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion robori-petraeae</i>) 91D0 Bory i lasy bagienne i brzożowo-sosnowe bagienne lasy borealne (<i>Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>)		4) 594g (całe) 5) 636f (część), 636a (część) 6) 619a (całe) 3. Płaty siedliska 7140 zlokalizowane w wydzieleniach: 1) 636c (część), 636a (część) 2) 636d (całe) 3) 609k (całe) 4. Płaty siedliska 9110 zlokalizowane w wydzieleniach: 1) 620b (część), 620c (całe), 620g (całe) 2) 609l (część), 609g (część), 595l (część), 595i (część), 595b (część) 3) 626l (część), 627h (część), 627i (część), 627g (część), 627a (część) 4) 645f (część), 645g (część), 644c (część), 644a (część) 5) 643k (część) 5. Płaty siedliska 9130 zlokalizowane w wydzieleniach 1) 645j (część), 645i (część), 645f (część), 645h (część), 644g (część), 644a (część) 6. Płaty siedliska 9190 zlokalizowane w wydzieleniach:	

			1) 620f (część), 620d (część), 620h (część), 620i (część), 621a (część), 621i (część), 627c (część), 627d (część), 627b (część), 628c (część), 2) 618a 3) 635f (część), 626j (część), 626f (część), 626d (część), 626c (część) 7. Płaty siedliska 91D0 zlokalizowane w wydzieleniach 1) 594a (część), 594b (część), 594c (część), 594d (część), 594f (całe), 594g (całe), 594h (część), 594i (część), 594j (całe), 594l (całe), 594m (część), 595a (całe), 595b (część), 595h (całe), 595l (część), 595n (część), 607b (część), 607c (całe), 607d (część), 607g (część), 607j (część), 607k (część), 607m (część), 607n (część), 608b (całe), 608c (część), 608d (część), 609a (całe), 609b (część), 609c (część), 609d (część), 609f (część), 609g (część), 609i (całe), 609j (część), 609k (część), 609l (część), 618a (część), 618b (część), 618f (całe), 618i (część), 618l (część), 619a (część), 619b (całe),	

			619c (całe), 619d (całe), 619f (całe), 619g (część), 620a (całe), 620b (część), 620d (część), 620f (część), 620k (część), 621a (część), 626a (część), 626b (część), 626c (część), 626d (część), 626i (część), 626j (część), 627a (część), 627b (część) 2) 645f (część), 645b (całe), 644g (część), 644f (całe), 644d (całe), 644c (część), 644b (część), 644a (całe), 643m (część), 643i (całe), 643g (część), 643f (część), 643d (część), 643c (część), 637g (część), 636f (część), 636d (część), 636a (część), 635i (całe), 635f (część), 635d (całe), 635c (część), 635b (część), 627i (całe), 627h (część), 627g (część), 627c (część), 627a (część), 626l (część), 626k (część), 626g (całe)	
12.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>) 9130 Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae</i> <i>Fagenion</i>, <i>Galio odorati-</i> <i>Fagenion</i>)	Monitoring zagrożenia przez inwazyjne gatunki obce, ze szczególnym uwzględnieniem niecierpka drobnokwiatowego <i>Impatiens parviflora</i> – sprawdzanie obszaru metodą marszrutową co 3-6 lat. Okres wdrażania: cyklicznie co 4-6 lat w okresie realizacji PZO	Wszystkie płyty siedlisk 9110, 9130, 9190, 91D0 w obszarze Natura 2000.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie

9190 Kwaśne dąbrowy (<i>Quercion roboripetraeae</i>) 91D0 Bory i lasy bagienne i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne (<i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Pinetum</i>, <i>Pino mugo-</i> <i>Sphagnetum</i>, <i>Sphagno</i> <i>girgensohnii-Piceetum</i>)			